

Samen tegen de Aziatische Hoornaar (AH)

18 maart 2026 20:00 Beers

ivn natuur
educatie

Welkom

- Lezing met bijzondere ondertoon
- Voorstellen
- Hoe zit het nu echt met de Aziatische Hoornaar?

Agenda

- De AH als invasieve exoot
- AH-Levenscyclus en voedsel
- Wat is het probleem?
- Potentiële beheersingsmethoden
- Wat kunt ú doen? / Arista-lokdozen
- Wetgevingsaspecten
- Samenwerkende partijen in LvC

Voor alle duidelijkheid:

De formaten op een rij

Honingbij

Duitse wesp

Aziatische hoornaar

Europese hoornaar

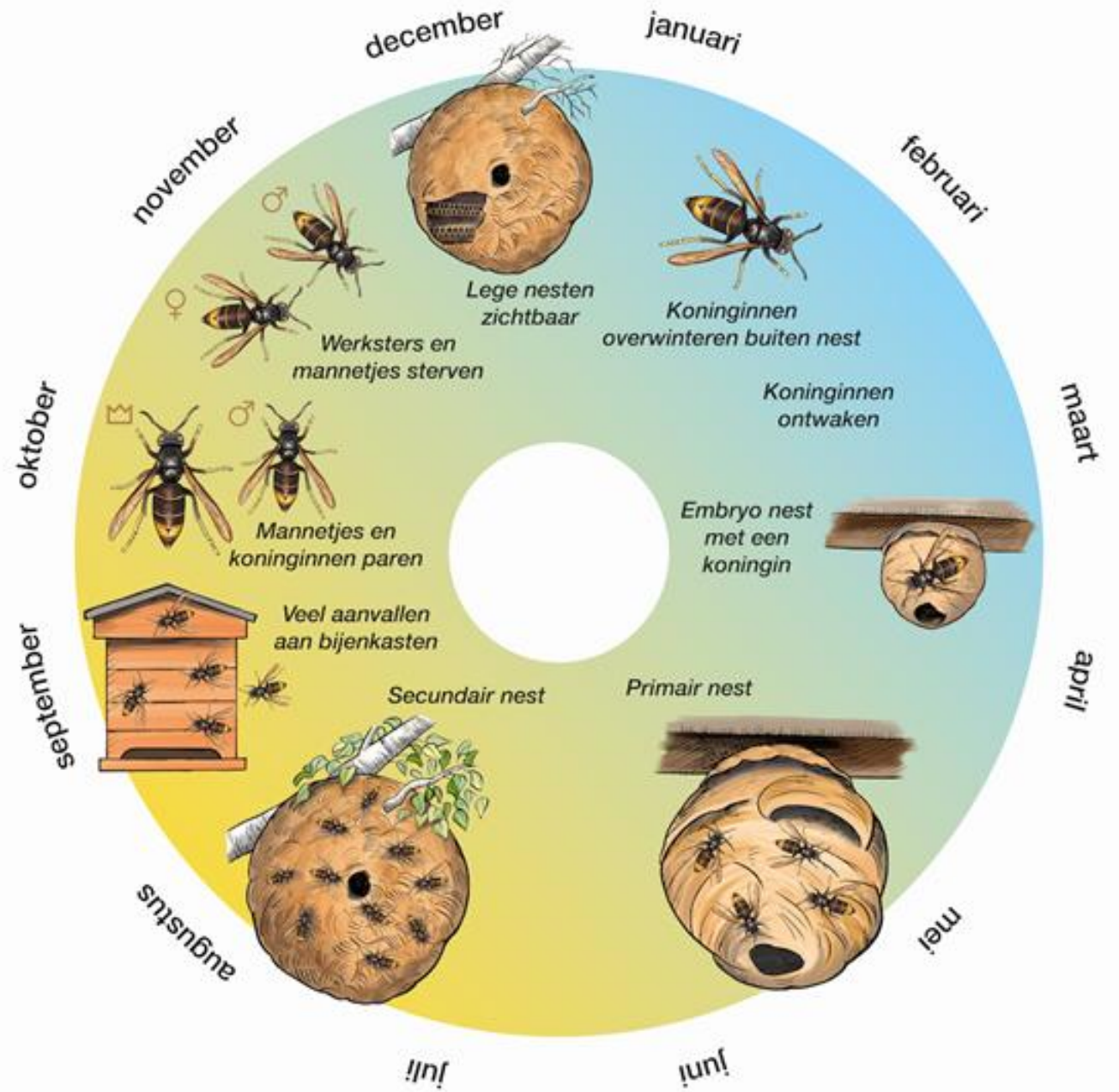

Veel soorten die er
ongeveer uitzien als...

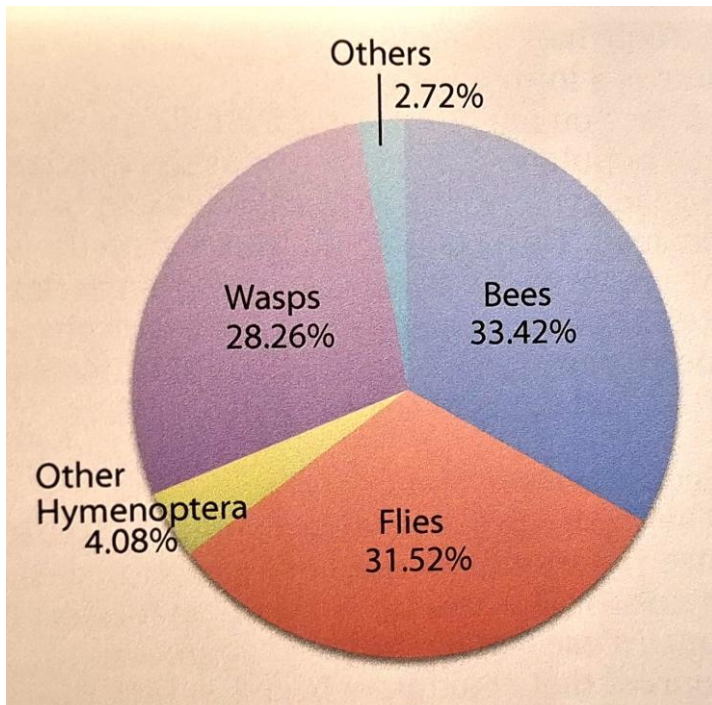

Bron : NVWA.NL

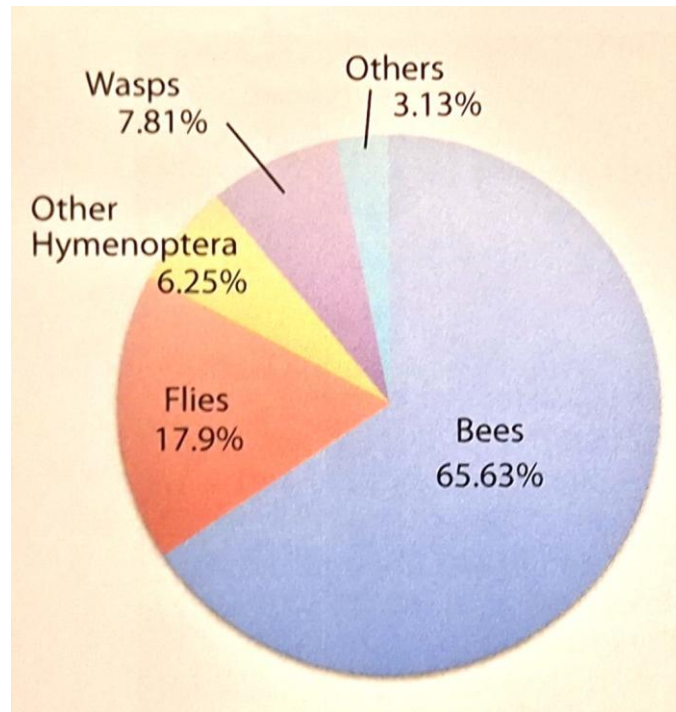
Levenscyclus

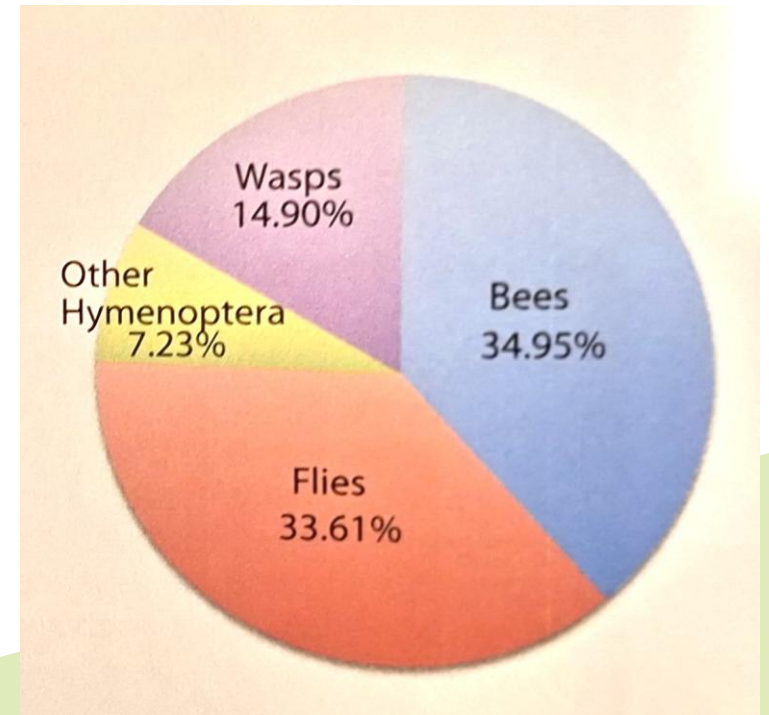
Voedsel van de AH

Bos

Stedelijk gebied

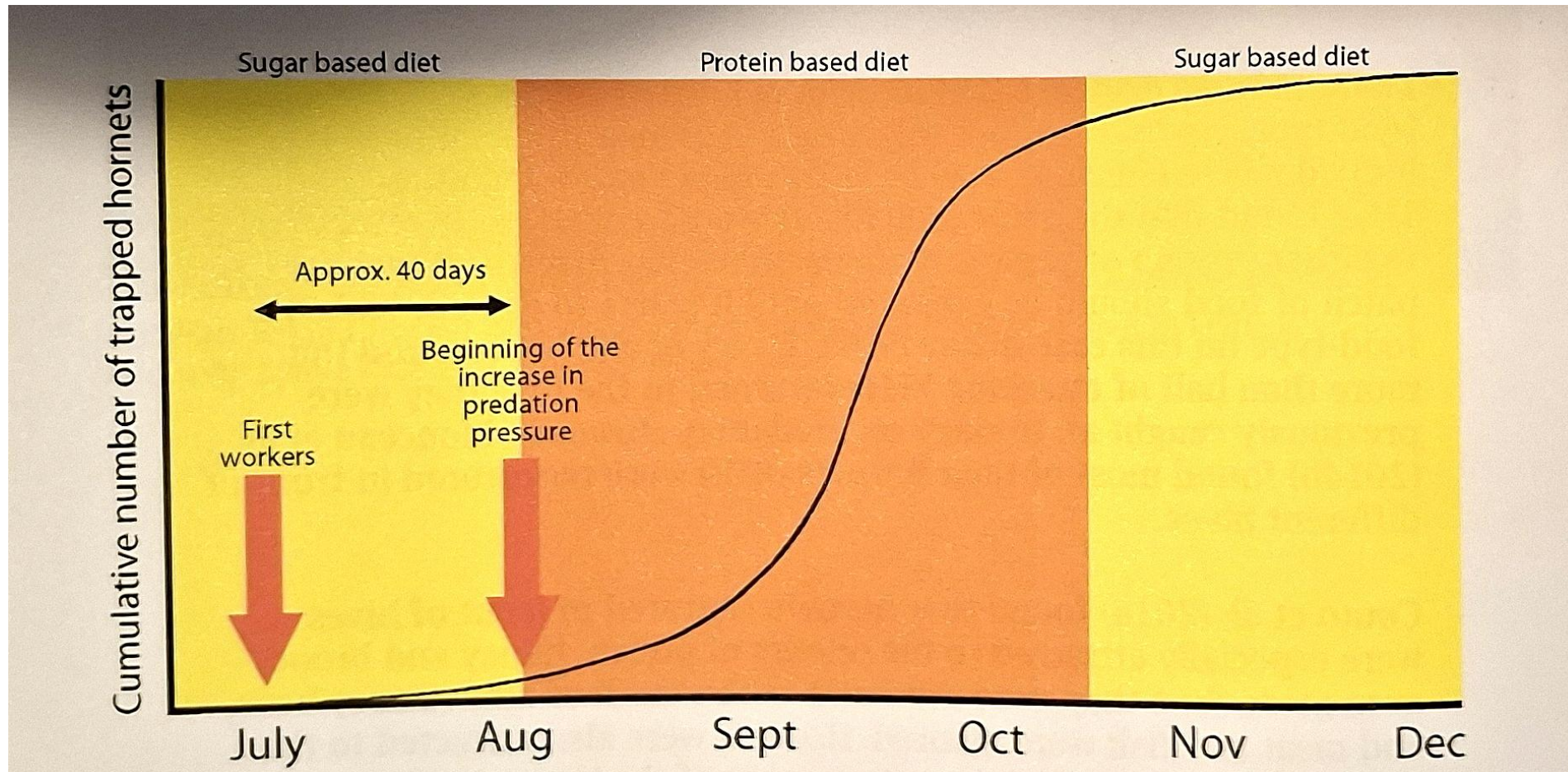

Landelijk gebied

Hymenoptera = vliesvleugelen

Bron : Dr Sara Bunker

Suiker en eiwit periode

Bron : Dr Sara Bunker

Wat is het probleem

- De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) is een invasieve exoot
- Er zijn 4 gebieden met impact
 - Biodiversiteit
 - Imkers en bijenstand
 - Volksgezondheid
 - Economisch

Wat gebeurde er tot nu

- Sinds 2004 in Europa als eerste in Frankrijk
- Vanaf 2017 in Nederland via België
- Spanje(2010), Portugal(2011), België(2013)
- Engeland (2016)
- Duitsland (2015), Ierland(2021)
- Hongarije en Tsjechië(2023)
- Australië (2024)
- VS (2023)

Situatie in België

(René De Backer – VBI)

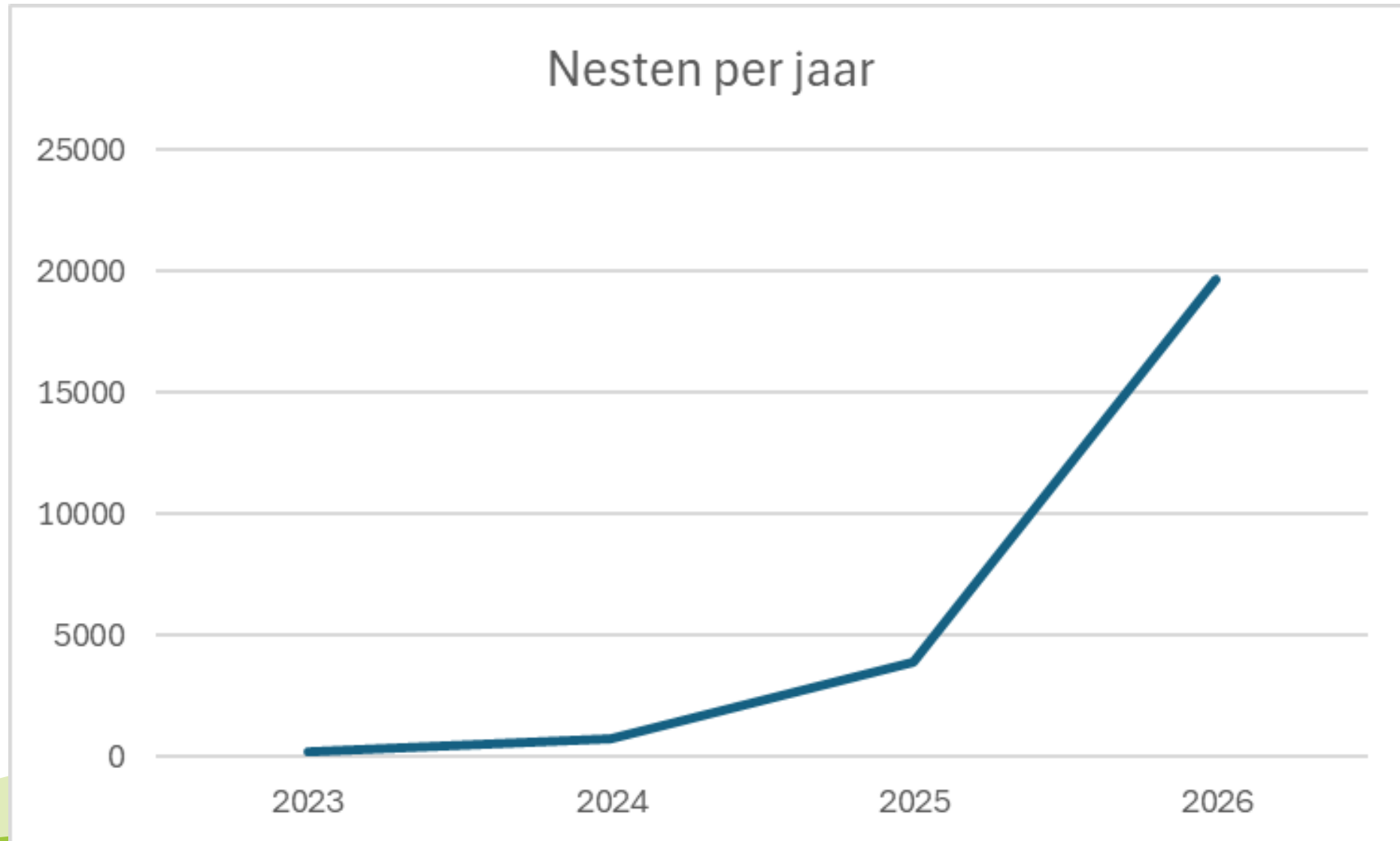
- Eén op de vijf bijenvolken in Vlaanderen al voor afgelopen winter verdwenen door de AH
- Helft van de imkers wil stoppen

Situatie in Nederland

Provincie	Aantal nesten			Factor 24-25	Km2	Dichtheid Nesten	Prognose nesten 2026	
	2023	2024	2025				Aantal	Dichtheid
Drenthe	1	24	26	1.1	2632	0.01	28	
Flevoland	1	31	57	1.8	1411	0.04	105	0.07
Friesland	2	6	17	2.8	3335	0.01	48	0.01
Gelderland	12	172	674	3.9	4963	0.14	2641	0.53
Groningen	0	13	11	0.8	2323	0.00	9	0.00
Limburg	93	290	1742	6.0	2146	0.81	10.464	4.87
Noord Brabant	164	771	3894	5.1	4905	0.79	19667	4.01
Noord-Holland	3	40	209	5.2	2664	0.08	1092	0.41
Overijssel	1	58	134	2.3	3319	0.04	310	0.09
Utrecht	9	86	490	5.7	1485	0.33	2792	1.88
Zeeland	272	568	1955	3.4	1782	1.10	6729	3.78
Zuid-Holland	41	145	892	6.2	2700	0.33	5487	2.03
Totaal	599	2204	10.101				49.372	

In een grafiek voor Noord Brabant

Gevolgen!

- Er komt een probleem aan!
- Het maximum aantal nesten per km² is 12
- Elk nest kan ongeveer 11-12 KG insecten eten per seizoen
- Hiermee komt de biodiversiteit in gevaar!
- Ook bij de teelt van fruit
 - Bestuiving als gevolg van minder bijen
 - De AH eet ook van het fruit

Wat beelden

Verspreiding

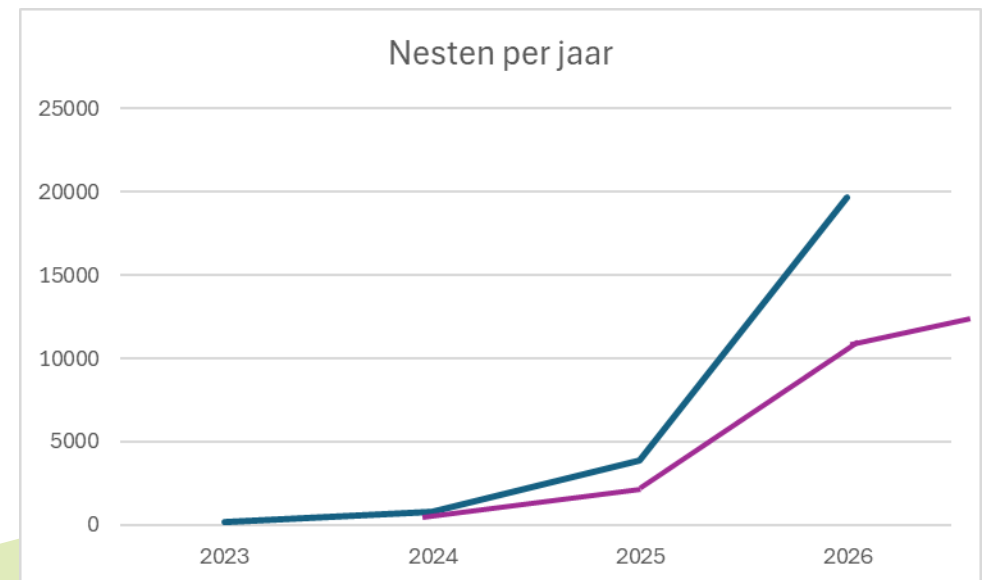
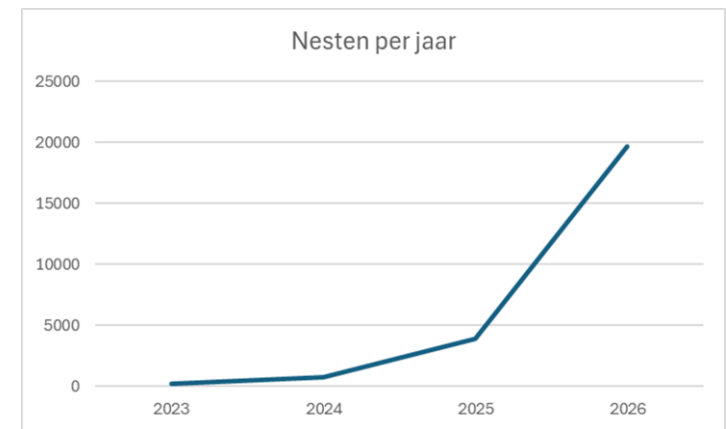
- Waarom gaat dit zo snel?
- In Azië waar de AH vandaan komt zijn veel natuurlijke vijanden
- Zit in DNA om veel koninginnen groot te brengen (250-500 per nest)

Wat te doen?

Op z'n beloop laten?

Uitroeien?

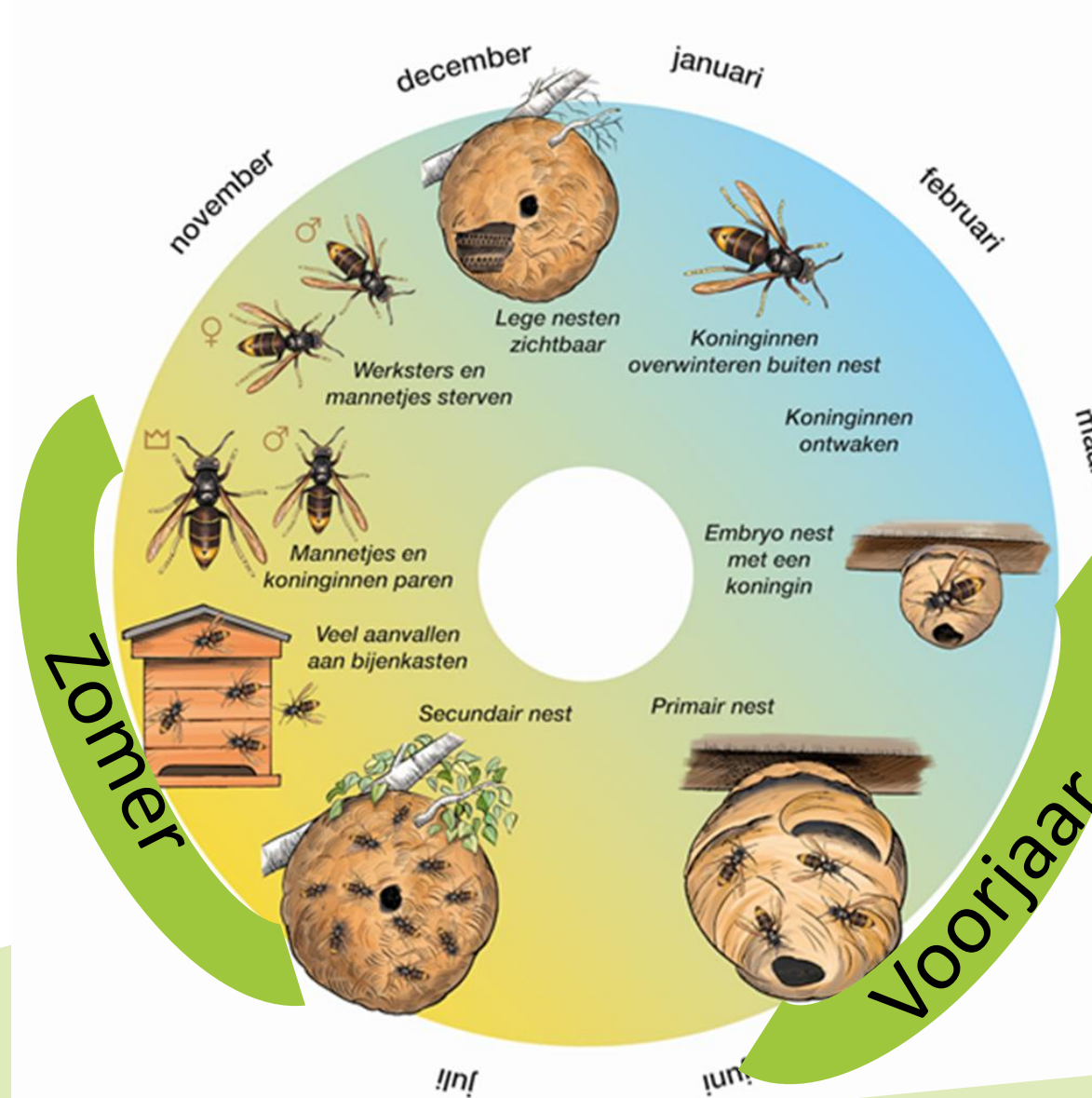
(Proberen te) Beheersen?

Wat kunt u doen?

Er zijn meerdere methoden

- In het **voorjaar**
 - Vallen zetten om koninginnen te vangen
 - Opletten en primaire nesten vernietigen het liefst met de koningin
- In de **zomer**
 - Nesten opsporen
 - Meerdere soorten detectiemethoden
 - Nesten verwijderen

Primair nest

Voorbeeld vallen

Belangrijk is dat hier alleen de AH in gevangen wordt en niet andere insecten!

Dus ingang is precies 8,5 mm

Er zijn nog vallen beschikbaar met lokstof
(Liefst in de buurt van oude nesten)

Nesten opsporen

In de zomer, nesten (secundair) ontstaan boven in bomen rond 1 meter onder de top
Met het oog praktisch niet te vinden

Jersey methode(wiekpot methode)

Link naar de website voor deze methode [Jersey](#)
Voordeel is dat dit goedkoop is en iedereen dit kan (veel in gebruik bij imkers)

Met de **telemetrie (radio-telemetrie tracking)**

Robor-ontvanger/systeem: Een specifiek, in Nederland ontwikkeld systeem
(op basis van Bluetooth/airtags) dat in 2024-2025 is verbeterd voor gebruik met een app

Nachtkijker met infrarood

Jersey methode

Deze methode is handwerk!

Plaatsen van wiekpotten (lokpot)

AH merken

Metten, metten, metten

Wiekpotten verplaatsen indien nodig

Weer metten

Data invoeren in de Vespa Finder

Telemetrie methode

- Veel kennis nodig
- Gecontroleerde omgeving
- De apparatuur is duur
- Wel heel doeltreffend!

Hoe werkt het

Benodigdheden:

- Zender/ontvanger set van Robor
- Mobiel
- Tijd

Zender aanbrengen aan AH

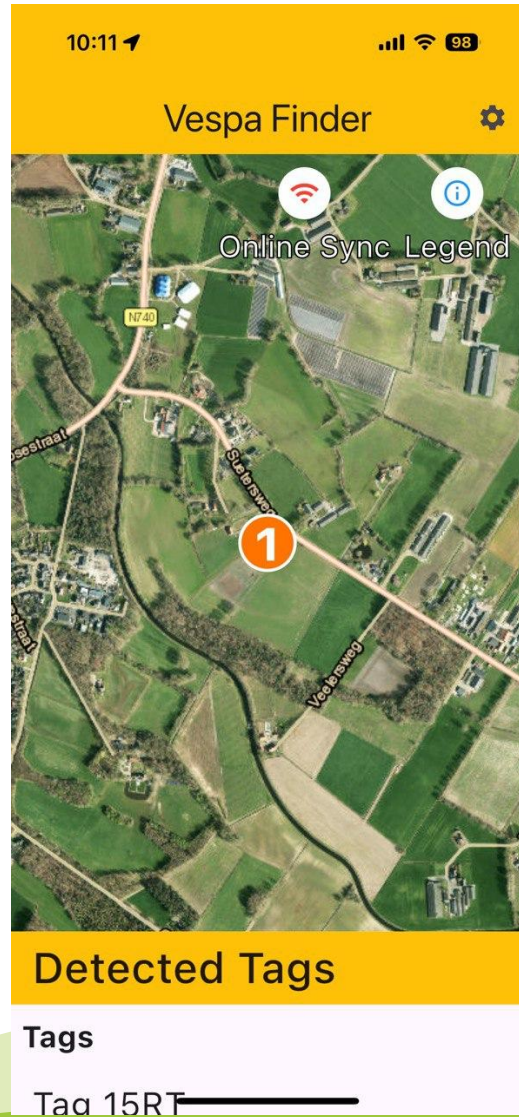
Wesp volgen naar nest

Vervolg

Veel tools nodig

Afstanden naar nest

AH haalt voedsel binnen een straal van **200 tot 500 m**

Maximale afstand: In sommige onderzoeken is waargenomen dat werksters tot wel 1,3 tot 1,9 km

Het bereik van telefoon 200 m en Robor handheld ontvanger 700 m

Er is een gebied waar het signaal wegvalt

Belangrijk is van te voren te weten waar het nest ongeveer is
(de Jersey methode)

Ontdekt en nu...

Verwijderen!

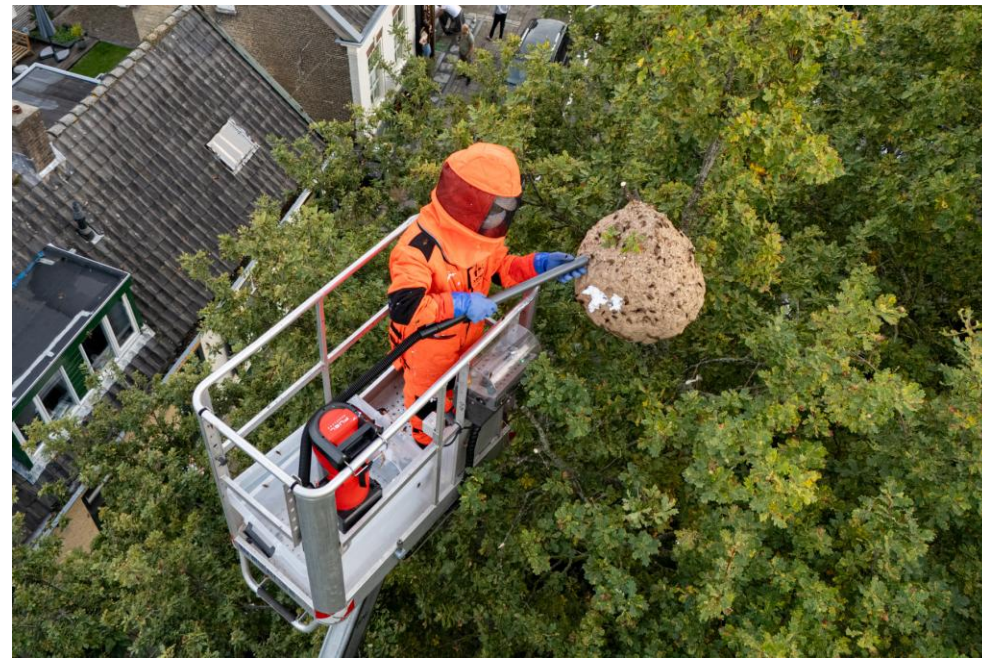
Met stofzuiger

Of

Met hoogwerker en stofzuiger

(Als dat kan en/of moet in de situatie)

Vaak professionele toepassingen (duur)

In de praktijk

Nest binnenzijde

Opruimen en melden

Locatie vastleggen en melden aan hoornaarspotter.nl /
waarneming.nl

Totaal overzicht in Nederland

Alles weer inladen

Tijd beslag 2-3 uur

AH naar de diepvries

De zender terugkrijgen via sterke magneet op de
Wiekpot! (hergebruik)

Wetgevingsaspecten

- Europa: sinds 2016 in wet op invasieve exoten
Lidstaten verplicht om verspreiding en schade te beperken
 - Nederland: sinds 2021
 - Beleid van uitroeiing → beheersing
 - Beperking van negatieve effecten op Biodiversiteit, Bestuivers en Openbare Veiligheid
 - Tegenstrijdige publicaties en groepsbeïnvloeding (rapport EIS)
 - Provincie: sinds 2005 (Wet op Natuurbescherming)
 - Actieve beheersing moet vóór eind 2025 geregeld zijn
 - Bestrijding binnen Natura 2000 gebieden verplicht
- Gemeente LvC: Raadsbesluit 23-10-2025: Plan van Aanpak m.i.v. 2026
- Actieve plicht tot beheersing (vermijden van exponentiële groei)
 - Diverse ondersteuningsvormen binnen Brabantse gemeentes

Samenwerkende partijen?

- Arista (Bee Research groep (Lokdozen / Jeroen Fernhout, Rien Smits))
- IVN De Groene Overlaat (AH-werkgroep / Joop van der Wijngaard)
- Gemeente LvC (Ad de Kort): rapportage over Plan van Aanpak, publicaties op gemeentelijke website(s), in streekbladen
- Contact: hoornaar@ivn-cuijk.nl
- <https://www.ivn.nl/afdeling/cuijk-de-groene-overlaat>
- 06-53700360 Joop
- BuitenBeter App van LVC

Samenvatting en oproep!

Behoorlijk probleem

Er zal nieuw evenwicht komen

Tot die tijd beheersbaar houden

Kom helpen!!!!

Gemeenten worden ook wakker! Hier en daar al hulp

Wie kan hier nog helpen?

Hulp is nodig op twee fronten:

1 voorjaar (nu): koningen wegvangen

en verwijderen primaire nesten

2 zomer: opsporen nesten en verwijderen

en ook weer koninginnen vangen

Vragen en/of opmerkingen

Beleef de natuur

Arista Bee Research
Stichting voor de teelt van Varroa resistente honingbijen

ivn natuur
educatie